

МОЯ ПРОФЕСІЯ СТАЛА МОЇМ ЖИТТЯМ

*Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра архітектури та реставрації
¹ fomina_144@ukr.net ; ² Orest.I.Shykh@lpnu.ua*

© Ших О. І., Фоміна О. В., 2019

<https://doi.org/>

У статті стисло охарактеризовано художньо-реставраційну діяльність викладача кафедри архітектури та реставрації Національного університету “Львівська політехніка” Шиха Ореста Івановича. Висвітлено результати багатовікової педагогічної практики та його творчого доробку, діяльність якого спрямована на розвиток фахової дисципліни при кафедрі.

Ключові слова: біографія, педагогічна практика, мистецтво, художньо-реставраційна діяльність

Проблематика

У 2007 році на кафедрі започатковано підготовку фахівців та наукові дослідження з реставрації творів мистецтва з натурального та штучного каменю (Куріленков, 2017). Викладачі кафедри розробляли методичні програми з різних дисциплін для повноцінного функціонування даного напрямку. До співпраці запрошували фахівців і з інших університетів, які приносили з собою багаж знань, навиків, власних напрацювань у галузі реставрації. Робота кожного викладача є неоціненним скарбом, яким володіє Львівська політехніка. Методика викладання постійно вдосконалюється, за рахунок плідної роботи працівників кафедри. Поза науково-педагогічною діяльністю реалізуються і їхні власні проекти та творчі роботи.

Мета статті – проаналізувати художньо-реставраційну діяльність Шиха Ореста Івановича та висвітлити результати його творчого доробку.

Виклад основного матеріалу

Кафедра реставрації і реконструкції архітектурних комплексів створена на архітектурному факультеті університету в 1992 р. (Бевз, 2014, с. 8) А в 2007 р. відкрито спеціальність “Реставрація творів мистецтва з натурального та штучного каменю”, де з 2011 р. почав працювати Ших О. І. Перед тим викладав у львівському коледжі ім. Труша. На нашу кафедру прийшов вже з підготовленою програмою теорії і практики реставрації, яку почав розробляти ще працівником коледжу. Він володіє численними техніками у роботі з багатьма матеріалами, знає чимало рецептур старих майстрів і охоче розповідає про все своїм студентам. За плечима Шиха стоїть величезний практичний та теоретичний досвід реставрації з каменю та дерева.

Ще замолоду, у віці 16–17 р., провів першу свою реставраційну роботу в рідному селі: відновив дерев'яний хрест, а згодом вирізьбив розп'яття Ісуса Хреста для нового цвинтаря у рідному селі Коросно. З дитинства захоплювався кореневою пластикою (вишукував образи у коренях дерев і моделював з них різноманітні композиції). На таку неординарну скульптурну технологію його надихнув Арнолд Студис, роботи якого він побачив в одній з книжок у бібліотеці. Ще студентом у коледжі відпрацьовував, виготовляючи дерев'яні рами для картин, інтарсії, інкрустації в

гуцульському стилі. Першу педагогічну практику отримав після закінчення коледжу. З огляду на проблеми з ногами до армії він не пішов. Натомість став вчителем малювання, креслення, трудового навчання в Перемишлянській середній школі. Дочекавшись своїх товаришів з армії, разом із ними вступив до Львівського інституту декоративного та прикладного мистецтва, відділення “Обладнання та інтер’єри” (Загайська, с. 305). На 2 курсі йому доручили реставрувати меблі в одній з Львівських аптек. Після закінчення інституту Орест Іванович мав вибір поїхати працювати викладачем до Київського університету або працювати у реставраційній дільниці при Миськрамбуттресті. Проходив курси підвищення кваліфікації у м. Пушкіно.

У 1990-х роках брав участь у реставрації поруйнованих філіалів на вхідних брамах Личаківського цвинтаря та скульптурного оздоблення каплиць Дунін-Борковський, Барчевських та Лодинських. Реставрував пластику храму Св. Миколая на вул. Грушевського (Загайська, 2012, с. 305). Відновив чимало львівських фасадів, інтер’єрів та меблів у львівських аптеках, також виліпив портрет Авіцени, який залишив у одній з аптек на перехресті вулиць Стефаника та Дорошенка. Реконструював ліпнину у Митрополичих Палатах. Близько 20 років присвятив реставрації інтер’єру Будинку Вчених. На Перемишлянському кладовищі під його керівництвом студенти відновили скульптуру Матері Божої (Фоміна та Русин, 2012, с. 4). Рік за роком, з одного об’єкта на інший накопичував різноманітні технології, формував у собі якості наставника та бригадира. Навчився організовувати робочий процес, який успішно застосовує для навчання своїх студентів.

У Львівській політехніці на посаді старшого викладача підготував навчальну програму основ ліпки та копіювання творів мистецтва з каменя для студентів 1 курсу. Ця програма складається з поетапного ускладнення завдання. До прикладу, першим етапом різьби є карнизні деталі, маска лева, стопа, кисть руки, після чого барельєф, потім торс і останній етап – об’ємна голова (Фото 1–5). Зразки для різьблення Орест Іванович підготовлював власноруч. Виліпив моделі цих зразків з пластиліну, прораховуючи можливі моменти подачі матеріалу для легкого розуміння та засвоєння анатомічної пластики. Окрім практичних робіт, студенти виконують теоретичні завдання, опрацьовують матеріали з анатомії, збирають аналоги інтерпретації людської пластики, вивчають різновиди інструментів з каменю та багато іншого. Також запустив масштабний навчальний проект з імітації різних видів каменю. Студенти засвоювали техніки виконання імітації штучного мармуру, технологію тонування гіпсових виробів (імітація золота, чавуну, бронзи, міді, срібла та ін.) Ших Орест Іванович постійно заохочує до роботи, і співпрацює зі своїми студентами як із рівними собі. Часто залучає кращих студентів до власних проектів. Завжди приділяє чимало вільного часу, щоб поділитись досвідом, навчає бачити і відчувати пластичну форму скульптурно-архітектурного декору.

Фото 1. Архітектурні елементи карнизу. Роботи студентів

Фото 2. Виставка студентських робіт

Фото 3. Різьба в камені.
Торс

Фото 4. Різьба в камені.
Барельєф

Фото 5. Різьба в камені. Кисть
руки

Поза педагогічною діяльністю Ших О.І. працює над творчими роботами. Його основним захоплення є виготовлення скульптур невеликих розмірів. Орест Іванович створив чималу колекцію портретів визначних діячів Львівщини, колег по роботі, студентів та друзів (Фото 6-7). В кожному знаходив найяскравішу особливість людини і вміло передавав це в скульптурній пластиці. Став справжнім віртуозом, майстром по імітації бронзи, чавуну, золота, міді тощо. Орест Іванович часто проводив лекції на теми гармонії композиції, стилізації образів, відтворення динаміки, вміння передавати символічне значення в творчих роботах та багато іншого. По серед заняття міг провести імprovізовані виставки, разом зі студентами, створюючи з підручних матеріалів (кусок каменя, дерев'яної планки, уламків різноманітних форм та ін.) виставкові композиції. Також показував власні роботи які колись готувались для експонування на виставках з тих самих підручних матеріалів.

Фото 6. Скульптурні портрети

Фото 7. Підготовка до тонування.
Скульптурні портрети

Вперше його офіційна виставка відбулась у будинку народної творчості, ще в шкільних роках. Там він представив роботи які вирізьбив для класу біології: скелети, органи, частини тіла та ін. Організовував чимало підпільних виставок. Назва однієї з них – "Шуфлядова виставка", де були представлені роботи, що висвітлювали складне життя простих людей, завуальовано розкривав теми свободи, страждань, вільної України. У будинку архітектора відбулась його 4-а вже офіційна персональна виставка. Також Спільно з товариством "Лева" підготував виставку у музеї Українського мистецтва на вулиці Драгоманова. "До свого 60-річчя він організував у приміщенні бібліотеки коледжу виставку скульптурного портрету-мініатюри, де подав до огляду близько шістдесят робіт, виконаних у різні роки". (Загайська, 2012, с. 305).

Фото 8. На фото: Ших О. І., Рибчинський О. В.
та група студентів кафедри "АР"

Фото 9. Ших Орест Іванович

Узагальнюючи все вище написане, варто сказати, що творчий потенціал Шиха Ореста Івановича є невичерпним джерелом натхнення. За все своє життя він зробив і продовжує робити колосальну роботу над удосконаленням своїх навичок як у навчальному процесі, так і в творчих роботах. Завжди сповнений радістю за успіхи своїх студентів, захоплюється їхнім бажанням до навчання. Ших Орест Іванович є шанованим педагогом, наставником та колегою в Національному університеті "Львівська політехніка" (Фото 8–9)

Бібліографія:

Бевз, М. В., 2014. Наукові дослідження та пам'яткоохоронна діяльність кафедри реставрації та реконструкції архітектурних комплексів університету "Львівська політехніка". *Проблеми дослідження, збереження і реставрації об'єктів культурної спадщини*: зб. наук. пр. каф. реставрації і реконструкції архітектур. комплексів. Львів: Растр-7, с. 8–20;

Загайська, Р., 2012. Школа мистецтва на снопківській. У: І. Мельник, ред. *Галицьке передмістя та південно-східні околиці Королівського столичного міста Львова*. Львів: Априорі. с. 290–305;

Куріленков, В., 2017. *Кафедра архітектури та реставрації*. [online]. НУ Електронна енциклопедія Львівської Політехніки. Доступно: <http://wiki.lp.edu.ua/wiki/Кафедра_архітектури_та_реставрації> [Дата звернення 28 жовтня 2017].

Мельник, І. 2012. *Галицьке передмістя та південно-східні околиці Королівського столичного міста Львова. Авторська серія "Львівські вулиці і кам'яниці"*. Львів: Априорі.

Фоміна, О та Русин, М, 2012. Колекціонер життів та історій. *Перемишлянський край*, 12 січн., с. 4

References

Bevz M. V., 2014. Scientific researches and memorial activity of the Department of Restoration and Reconstruction of Architectural Complexes of the Lviv Polytechnic University. *Problems of Research, Preservation and Restoration of Cultural Heritage Objects: Collected Works, Proceedings of the Department of Restoration and Reconstruction of architectures complexes* Lviv: Rastr-7, s. 8–20;

Zagaiska, R., 2012. School of art in the Popovka. In: I. Melnyk, red. *Halytska suburb and south-eastern outskirts of the royal capital city of Lviv*. Lviv: Apriori. s. 290–305;

Kurilenkov, V., 2017. *Department of Architecture and Restoration*. [online]. OU Electronic Encyclopedia of Lviv Polytechnic. Available: <http://wiki.lp.edu.ua/wiki/Architecture_and_Restaurant> [Date of reference October 28, 2017].

Melnik, I. 2012. *Halytska suburb and south-eastern outskirts of the Royal capital city of Lviv. Author's series "Lviv streets and stone houses"*. Lviv: Apriori.

Fomina, O and Rusin, M, 2012. Collector of life and stories. *Przemysl region*, Jan. 12, p. 4

MY PROFESSION BECAME MY LIFE

Lviv Polytechnic National University
Department of Architecture and Conservation
¹ fomina_144@ukr.net ; ² Orest.I.Shykh@lpnu.ua

© *Shykh, O., Fomina, O., 2019*

The article briefly describes the artistic and restoration activity of the Lviv Polytechnic National University senior teacher of the Department of Restoration of Architectural and Artistic Heritage – Orest Ivanovych Shykh. The results of many years of pedagogical practice and his creative work, the activity of which is aimed at the development of the professional discipline at the Department of Restoration of Architectural and Artistic Heritage, are highlighted.

In 2007 the specialty “Restoration of works of art from natural and artificial stone” was created, where O. I. Shykh started working in 2011. Before that, he was a teacher at Lviv Ivan Trush College of Decorative and Applied Art. He came to our department with the already prepared theory and practice of restoration, which he began to develop while working at college. He has a range of techniques in working with a lot of materials, knows quite a few recipes of the old masters and willingly shares his knowledge with the students.

As a senior lecturer in the Lviv Polytechnic, he prepared an academic program on the basics of molding and copying of stone works for the first year students. This program consists of a step-by-step task complexity. For example, the first stage of the carving is cornice parts, a lion mask, a foot, a wrist, and then a bas-relief, then the torso and the last stage is a voluminous head.

Besides pedagogical practice, O. I. Shykh creates artistic works. His biggest passion is manufacturing of the small-sized sculptures. Orest Ivanovych made a great portraits collection of the Halychyna personalities, work colleagues, students and friends (Pic. 8–10). He found the brightest distinctness of a human-being and aptly expressed it in the sculpture. He became a true virtuoso, the master of imitation of bronze, cast iron, gold, copper, and the like. Orest Ivanovych often gave lectures on the themes of composition harmony, images stylization, dynamics reproduction, ability to convey symbolic meaning in creative work and much more.

The creative potential of Orest Ivanovych Shykh is an inexhaustible source of inspiration. Over a lifetime he has made and keeps making an enormous work on improving his skills both in the educational process and creative work.

Key words: biography, pedagogical practice, art, artistic and restoration activity.